

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΠΑΡΟΝΤΙ ΤΟΜῶ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Τὸ σταθερὸ καὶ τὸ μεταβλητὸ στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία*, σσ. 7-55.

Ὁ συγγραφεὺς τονίζει τὸ σταθερὸ καὶ ἀναλλοίωτο περιεχόμενον τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας, ὡς καὶ τὰς λατρευτικὰς ποικιλομορφίας αἱ ὁποῖαι ὑπεψηλθον εἰς αὐτὴν κατὰ καιροὺς διὰ κατηχητικούς καὶ ποιμαντικούς σκοποὺς. Ἀκόμη ἀναφέρεται εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον ἡ Ἐκκλησία ἤμπορεῖ νὰ εἰσαγάγῃ νέα στοιχεῖα εἰς τὴν λατρείαν τῆς μὴ ἀλλοιώνουσα τὸν χαρακτήρα αὐτῆς, συμφώνως μὲ τὰς τοπικὰς ποιμαντικὰς ἰδιαιτερότητας.

Ἀντωνίου Γ. Κόμπου, Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης, *Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος ὡς ἀληθὴς ἐπίσκοπος καὶ ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θέσις τοῦ ἐπισκόπου*, σσ. 56-69.

Εἰς τὴν μελέτην γίνεται σκιαγράφησις τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ὡς ἐπισκόπου καὶ παραλλήλως περιγράφεται ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θέσις τῶν ἐπισκόπων.

Παναγιώτου Ν. Σιμωτᾶ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, *Ἑρμηνευτικὴ ἔρευνα εἰς τὸ κείμενον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαίων ἑλληνικῶν μεταφράσεων*, σσ. 70-102 καὶ 219-252.

Συνέχεια καὶ τέλος τῆς ἐρεύνης τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῦ τρόπου ἀποδόσεως ἑβραϊκῶν λέξεων ὑπὸ τῶν μεταφραστῶν τῆς Π. Διαθήκης Θεοδοτίωνος, Ἀκύλα καὶ Συμμάχου. Παρουσιάζεται ἡ δυσχέρεια εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Π. Διαθήκης καὶ προτείνονται λύσεις.

Διονυσίου Γ. Δακουρᾶ, *Μονοθεϊσμός καὶ Πρωτομονοθεϊσμός*, σσ. 103-140 καὶ 283-329.

Ἐρευνα ἐπὶ τῶν μονοθεϊστικῶν θρησκευμάτων τοῦ ἀπωτάτου παρελθόντος, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρεται ἡ πρωτομονοθεϊστικὴ θεωρία τοῦ μεγάλου θρησκευτολόγου P. W. Schmidt. Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὰς ὡς ἄνω θεωρίας ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου καὶ καταλήγει εἰς χρήσιμα συμπεράσματα.

Erwin Schader, *Ἡ πνευματικὴ ἐσωτερικότης ὡς τριαδικὴ ἀναλογία*, σσ. 141-152.

Γίνεται κριτική τοῦ ἐξαιρόντος τὸ ὑποκείμενον στοχασμοῦ τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, ὁ ὁποῖος μὲ τριαδολογικὰς ἀναλογίας θεμελιώνει ὄντολογικῶς τὴν αὐτοκατανόησιν τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰρήνης Οἰκονομίδου, *Τὸ προσκίνημα τῆς Ἐφέσου δὲν εἶναι θεομητορικόν, ἀλλὰ ἀποστολικόν*, σσ. 153-155.

Ἡ συγγραφεὺς παραθέτει στοιχεῖα ἐκ τῆς ὕμνογραφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀγιολογίας περὶ τῆς ἀποστολικῆς ταυτότητος τῆς ἐν Ἐφέσῳ Βασιλικῆς.

Ἡλία Δ. Μουτσούλα, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ἡ Διεθνὲς Συνέδριον ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης*, σσ. 156-157.

Συνοπτικὴ περιγραφὴ τοῦ ἐν Paderborn τῆς Γερμανίας Ἡ' Διεθνοῦς Συνεδρίου μὲ θέμα τοὺς Ὁκτῶ Λόγους εἰς τοὺς Μακαρισμοὺς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης.

Ἀθανασίου Ε. Καραθανάση, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Παρίσιος καὶ ὁ Ὁρθόδοξος φωτισμός*, σσ. 158-172.

Χρονικὸν τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου. Ὡσαύτως ὁ συγγραφεὺς παρουσιάζει δύο σημαντικὰς ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἐκδόσεις, αἱ ὁποῖαι παρουσιάσθησαν εἰς τὸ ἐν λόγῳ Συνέδριον.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν τῆς Θρησκείας τοῦ Immanuel Kant*, σσ. 193-218.

Ἐκθεσις τῆς Φιλοσοφίας τῆς Θρησκείας τοῦ Κάντ. Ὁ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ κριτικῶς τὰς σχετικὰς ἀπόψεις τοῦ γερμανοῦ φιλοσόφου, ὅπως αὐταὶ ἐκτίθενται εἰς τὰ ἔργα του, ἐστιάζων ἰδιαίτερος τὸ ἐνδιαφέρον του εἰς τὴν συναρτωμένην πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν Κριτικὴν Γνωσιολογίαν τοῦ φιλοσόφου καὶ πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἠθικὴν θεμελίωσιν τῶν θρησκευτικῶν αἰτημάτων. Ἐπὶ πλέον σκιαγραφοῦνται αἱ ἀπόψεις τοῦ Κάντ περὶ τοῦ Αἰσθητικοῦ Ἰδεώδους, τοῦ Δικαίου, τοῦ Κράτους καὶ τῆς Εἰρήνης.

Μέγα Λ. Φαράντου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ὁρθοδόξως καὶ Αἰρετικῶς θεολογεῖν κατὰ Γρηγόριον Νύσσης*, σσ. 253-273.

Ὁ συγγραφεὺς παρουσιάζει πτυχὰς τινὰς ἐκ τῶν ἰδεῶν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης ἐπὶ τοῦ ζητήματος πότε θεολογεῖ τις ὀρθῶς καὶ πότε αἰρετικῶς. Αἱ θέσεις του καθορίζονται ἀπὸ τὴν ἐμπειρικὴν θεολογίαν ποὺ πρεσβεύει καὶ ὄχι ἔνεκα φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζει τὴν αἵρεσιν.

Ἰωάννου Γ. Παπαγιαννοπούλου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ἡ Εὐθανασία ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ*, σσ. 274-282.

Ἐρευνα ἐπὶ τῶν περιπτώσεων εὐθανασίας ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται ἐν καιρῷ πολέμου. Εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ἡ εὐθανασία δὲν ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κειμένου. Ἀντιθέτως ὁσάκις συμβαίνει ὡς αὐτοκτονία θεωρεῖται ἀντίθετος μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Κωνσταντίνου Ἰ. Μανίκα, *Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας στὴ νεότερη Ἑλλάδα*, σσ. 330-410.

Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται εἰς τὸν διμέτωπον ἀγῶνα τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων κατὰ τῆς πολιτειοκρατίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ὀθωνικὴν περίοδον, καὶ εἰς τὴν κανονικὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Αὐτοκεφάλου τὸ 1850. Ὁ ἀγὼν ἐκεῖνος ἐμπεριέχει πολῦτιμα στοιχεῖα διαχρονικῶς διὰ τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Πολιτείαν.

Δημ. Ἀγγ. Παπάζη, *Ὁ Μητροπολίτης Ἀθανάσιος Μεγακλῆς (1848-1909)*, σσ. 411-435.

Ὁ συγγραφεὺς παρακολουθεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δράσιν τοῦ μητροπολίτου Ἀθανασίου Μεγακλῆ εἰς τὰς μητροπόλεις Σισανίου, Θεσσαλονίκης καὶ Κυζίκου εἰς κρίσιμους ἱστορικὰς στιγμὰς. Ταυτοχρόνως ἐξετάζει καὶ τὴν προσφορὰν τοῦ εἰς τὴν κεντρικὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, ἡ ὁποία τὸν καθιστᾷ μίαν ἐκκλησιαστικὴν προσωπικότητα.

Ἰωάννου Ἡλ. Βολανάκη, *Χριστιανικὴ Ἐφεσος*, σσ. 436-482.

Λεπτομερὴς καταγραφή τῶν ἐργασιῶν τοῦ συγκληθέντος εἰς Βιέννην 12-18 Νοεμβρίου 1995 Διεθνoῦς Συμποσίου μὲ θέμα «Ἐκατὸν χρόνια αὐστριακῶν ἐρευνῶν στὴν Ἐφεσον 1895-1995». Ἀκόμη ὁ συγγραφεὺς καταγράφει ὅλα τὰ εὐρήματα τὰ ὁποῖα φυλάσσονται εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἐφέσου τῆς Βιέννης καθὼς καὶ τὰ μέχρι σήμερον ἀποκαληφθέντα μνημεῖα.

Παύλου Ἰ. Κουμαριανοῦ, Ἱερέως, *Πρόθεση, Προσκομιδὴ, Προσφορὰ*, σσ. 483-512.

Ἐννοιολογικὴ διασάφισις τῶν ὄρων Πρόθεση, Προσκομιδὴ καὶ Προσφορὰ, ἐν σχέσει μὲ τὴν λειτουργικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν σύγχρονον λειτουργικὴν χρῆσιν.

Ἀναστασίου Δ. Σαλαπάτα, Αἰδεσιμολ., *Ὁ θεσμὸς τοῦ Διακόνου εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἰγνατίου*, 513-520.

Μελέτη ἐξετάζουσα τὰς ἀναφορὰς τοῦ ἁγ. Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ εἰς τὸν θεσμὸν τοῦ Διακόνου.

Δεσποίνης Δ. Κοντοστεργίου, *Ἀγάπη καὶ ἔρως κατὰ τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν Νέον Θεολόγον*, σσ. 521-564.

Ἡ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ τὰς ἀπόψεις τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου ἐπὶ τοῦ περὶ Ἀγάπης καὶ Ἐρωτος ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων αὐτοῦ. Ἰδιαίτερος προβάλλεται ἡ θυσιαστικὴ διάθεσις ἔναντι τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν τονίζει ὁ ἱ. πατήρ.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁ Οἰκουμενισμὸς εἰς τὸ κατώφλιον τῆς τρίτης χιλιετίας ἀπὸ χριστιανικῆς σκοπιᾶς*, σσ. 591-614.

Ὁ Οἰκουμενισμὸς ὡς συνέχισις μακραίωνος παραδόσεως τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας πρέπει ὄχι νὰ καταπολεμηθῆται διὰ χρήσεως λογικῶν σφαλμάτων, ἀλλὰ νὰ καλλιεργῆται καὶ νὰ διαδίδεται στηριζόμενος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑρμηνευτικὴν καὶ εἰς τὴν Λειτουργικὴν παράδοσιν.

Παναγιώτου Ν. Σιμωτᾶ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, *Περὶ τῆς ἐν Σινᾷ φλεγομένης καὶ μὴ κατακαιομένης βάτου (Ἔξοδος 3,16)*, σσ. 615-638.

Ἐρευνα καὶ ἐρμηνεῖα τῆς ἐν Σινᾷ φλεγομένης καὶ μὴ κατακαιομένης Βάτου βιβλικῆς διηγήσεως κατὰ τοὺς ἐρμηνευτὰς τῆς Π. Διαθήκης καὶ τὴν πατερικὴν παράδοσιν.

Ἰωάννου Σ. Ρωμανίδου, Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ., Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Σωτηριολογικαὶ τινες Προϋποθέσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων*, σσ. 639-645.

Μελέτη ὑποβληθεῖσα κατὰ τὴν ἐν Βενετία καὶ ἀπὸ 5-10 Ἰουλίου 1994 συνάντησιν τῆς Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθόδοξων - Λουθηρανῶν. Ἡ Μελέτη ἀναπτύσσει τὰ ἐξῆς κεφάλαια: 1. Ἡ Διατύπωσις τοῦ Δόγματος καὶ τὸ Μυστήριον τοῦ Θεοῦ, 2. Σωτηριολογία, 3. Ὁ Κύριος τῆς Δόξης, ὁ Ἰατρός τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, 4. Ἀποκλεισμοί, δηλ. θέσεις, αἱ ὁποῖαι οὐδεμίαν θέσιν ἔχουν εἰς τὰς Σωτηριολογικὰς προϋποθέσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ 5. Ἡ ἀποδοχὴ τῶν Συνόδων. Ὁ σ. προβάλλει τὴν θέσιν, ὅτι ἅπασαι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἠσχολήθησαν μὲ τὸ Μυστήριον τῆς Σαρκώσεως τοῦ Γιαχβέ, τοῦ Κυρίου τῆς Δόξης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ μὲ τὴν μέθοδον Αὐτοῦ τῆς θεραπείας τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος διὰ τῆς καθάρσεως, τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς θεώσεως. Ἄρνησις τῆς βασικῆς ταύτης διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας συνεπάγεται τὴν οὐσιαστικὴν ἀπόρριψιν τῶν Συνόδων, αἵτινες εἶχον τὴν διδασκαλίαν ταύτην ὡς βασικὴν προϋπόθεσιν καὶ σημεῖον ἐκκινήσεως.

Ἀθανασίου Θ. Βουρλῆ, *Ἡ θεολογία τῶν ὕμνων τῆς μελωδοῦ Κασσιανῆς*, σσ. 646-711.

Δογματικὴ καὶ ἠθικὴ θεώρησις τοῦ περιεχομένου τῶν ὕμνων τῆς Κασσιανῆς, τῆς ὁποίας πηγαὶ εἶναι ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις. Καταδεικνύεται ἡ μεγάλη θεολογικὴ μόρφωσις τῆς βυζαντινῆς ὕμνωδου καὶ ἡ φωτεινὴ προσωπικότης τῆς.

Γεωργίου Παναγοπούλου, *Ἡ εἰκονοκλαστικὴ θεολογία καὶ αἱ χριστολογικαὶ τῆς*, σσ. 712-739.

Παρουσιάζεται ἡ προϊστορία, ἡ ἱστορία καὶ ἡ κορύφωσις τῆς εἰκονοκλαστικῆς θεολογίας, ὡς καὶ κριτικὴ ἀνάλυσις τοῦ τρόπου σκέψεως αὐτῆς ἀπὸ χριστολογικῆς σκοπιᾶς.

Ἀθανασίου Δ. Παπανικολάου, *Ἡ περὶ ἱερωσύνης διδασκαλία τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*, σσ. 740-760.

Ἐρευνα καὶ ἔκθεσις τῆς διδασκαλίας τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ ἱερέως. Ὁ συγγραφεὺς παρουσιάζει τὰς θέσεις τοῦ ἱ. πατρὸς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁμιλιῶν, τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν ἐπῶν αὐτοῦ.

Jean - Claude Larchet, *Τὸ πρόβλημα τοῦ Filioque*, σσ. 761-810.

Παρουσίασις τῶν διασαφήσεων ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ ποντιφικικοῦ συμβουλίου διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν. Ὁ συγγραφεὺς ἀναλύει τὰς διατυπωθεῖσας θέσεις καὶ ἐπισημαίνει τὰς δυσκολίας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς ὀρθοδόξου θέσεως.

Δημητρίου Ἀγγ. Παπάζη, *Ἱερὰ Μονὴ ἀγίου Ἀθανασίου Σφίνιτζας*, σσ. 813-823.

Καταγραφή πτυχῶν τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Βεροῖα Ἱ. Μονῆς ἀγίου Ἀθανασίου Σφίνιτζας ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαιακοῦ ὕλικου ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὸ ἄρθρον ἀναφέρεται κυρίως εἰς πρόσωπα καὶ γεγονότα τοῦ 19ου καὶ τοῦ 20ου αἰῶνος.

Σπυρίδωνος Τσιτσιγκου, *Ἡ Πνευματικὴ Πατρότης κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς αὕτη ἐξάγεται ἐκ τῶν Ὁμιλιῶν αὐτοῦ περὶ Μετανοίας, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ψυχολογίας τοῦ Βάθους*, 826-960.

Μελέτη, ἣτις διαπραγματεύεται τὴν περὶ Πνευματικῆς Πατρότητος διδασκαλίαν τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου ὡς αὕτη ἐξάγεται ἐκ τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ ἱ. Πατρὸς περὶ Μετανοίας. Ἰδιαίτερος ἐξετάζεται ἡ πνευματικὴ Πατρότης ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ψυχολογικῆς νοθεσίας καὶ μερίμνης τῶν πνευματικῶν τέκνων. Ἡ διδασκαλία αὕτη ἐκτίθεται ἐν σχέσει μὲ τὰς βασικὰς σχολὰς τῆς Ψυχολογίας τοῦ Βάθους.